

Timura Subhankulova

VIENMUĻĪBU NEPAZĪSTOT

VITA – Misis Latvija fināliste, sieviešu sēdvolejbola Eiropas čempionvienības vadītāja.

RIHARDS – Latvijas bobsleja izlases vecākais treneris... VITA un RIHARDS KOTĀNI, Nagano olimpiskās spēles gaidot, intervijā DAINIM CAUNEM televīzijas raidījumā «GALVA. PILS. SĒTA» šodien LNT programmā pulksten 18. 30.

- Pēc konkursa Misis Latvija fināla visi pazīst Vitu, Rihards vairāk darbojies inkognito. Kurš ir jūsu ģimenes galva?

Vita: Joprojām – Rihards!

Rihards: Tikai daļēji. Kad esmu treniņnometnēs, tad ģimenes galva ir Vita.

Vita: Mums nav tā noteikts, kurš te galvenais. Esam vienkārši ģimene, bet ne šī vārda klasiskajā izpratnē. Mēs tik reti esam kopā, ka mūsu ģimenē nav katram noteikti pienākumi. Beidzas bobsleja sezona, Rihards pārbrauc mājās, un sākas viss no sākuma. Es atgriežos no Eiropas čempionāta sēdvolejbolā un atkal it kā sākam dzīvot no jauna. Nav vienmuļas ikdienas.

– Viens jūsu ģimenes loceklis ir sports. Vai tas bija klāt arī tad, kad jūs iepazināties?

Rihards: Mēs iepazināmies Murjānos, skolā. Vita tad mācījās 7. klasē.

Vita: Gāju Murjānos uz volejbola treniņu un ievēroju – viens 10. klases audzēknis – tāds liels, muskuļots un foršs – tik sirsnīgi rotaļājas ar kādu mazu bērniņu, starp citu, tas bija tagadējais desmitcīņnieks Rojs Piziks, ka nodomāju – interesanti, vai viņš ar maniem bērniem arī tāpat spēlētos?

Rihards: Roja tētis Murjānos bija mans treneris.

– Ar kādu sporta veidu tu toreiz nodarbojies?

Rihards: Piecpadsmit gadus – ar vieglatlētikas desmitcīņu, pēc tam pārgāju uz bobsleju.

– Tā arī ir – Rihards labi spēlējas ar jūsu kopējiem bērniem?

Vita: Varbūt vienīgi drusku par maz.

Rihards: Es tagad cenšos viņus trenēt. Tā spēle mums ir treniņš. Viņi gan trenējas basketbolā, bet brīvajā laikā cenšos dēlus iesaistīt savos fiziskās sagatavotības treniņos.

– Rihard, tu esi saistīts ar pašiem Latvijas bobsleja pirmsākumiem? Kā jūs toreiz sākāt, kas jūs bijāt?

– Tas bija 1980. gadā. Turpat Murjānos notika atlase PSRS izlasei. Bija kādi 300 – 400 gribētāji, izlasē uzņēma tikai divpadsmit, pārsvarā visi bija latvieši – Jānis Ķipurs, Zintis Ekmanis, Jānis Skrastiņš, Aivars Šnepsts... Jau pēc četriem gadiem startējām olimpiskajās spēlēs Sarajevā, un Zintis izcīnīja pirmo medaļu – bronzu divniekiem.

– Atceries savas pirmās sacīkstes bobslejā?

– Jā, Innsbruka, 1980. gads, bobskolas sacensības. Mēs ar Skrastiņu toreiz uzvarējām. Tas bija pats pirmais kauss Latvijas bobsleja vēsturē. Piedalījās kādas 40 ekipāžas, otrie bija dienvidslāvi, trešais – Ķipurs.

– Cik gadus startēji bobslejā?

– Sešus. Tautu spartakiādē dramatiskajā Meleuzas trasē salauzu roku un tad arī beidzu.

– Pēc sportista gaitām sāki strādāt par treneri?

– Vispirms Armijas sporta klubā, pēc tam kādu laiku PSRS izlasē, kad tā sabruka – Latvijas izlasē.

– Jūs gaida olimpiskās spēles. Kā vērtē mūsu komandas izredzes?

– Ceru, ka Sanda Prūša ekipāžai būs medaļa. Patlaban Pasaules kausa vērtējumā divnieku konkurencē viņš ir piektais, četrinieku – astotais. Bet sports ir sports, tajā neviens nav spējīgs sniegt simtprocentīgas prognozes.

– Kad jūs sākat, uz bobsleju nāca simtiem puīšu. Cik tagad Latvijā ir bobslejistu?

– Pašlaik ir palikuši desmit bobslejisti. Tikai! Bobslejs ir ļoti dārgs sporta veids, uzturēt pilnu komandu praktiski ir nereāli. Tam vajadzīgi bagāti sponsori. Es nezinu, kur tos ņemt. Daudz ko izšķirs mūsu rezultāts Nagano spēlēs. Vai mums turpmāk būs bagāti aizgādņi, vai būs nauda... Citādi šis sporta veids Latvijā tik tiešām iznīks.

– Vita, kā sākās tavas sporta gaitas?

Vita: Tas notika Bolderājā, kas kādreiz bija mazs ciematiņš pie jūras, bet kuru es uzskatu par Rīgas galvaspilsētu. Manu klasesbiedru vecāki arī savulaik bija mācījušies kopā vienā skolā un bija ļoti sportiski. Viņi noorganizēja saviem bērniem iespēju trenēties volejbolā. Mums bija ļoti laba komanda, mēs vinnējām visas Rīgas centra skolas. Mani ievēroja, uzaicināja mācīties Murjāņu sporta internātskolā un spēlēt Latvijas jaunatnes izlasē.

– Tagad tu strādā Sporta pedagogijas akadēmijā. Ko tu tur studentiem māci?

– Eksotiskus priekšmetus – kustību rotaļas, kā organizēt skolas sporta dzīvi, arī dažādas spartakiādes, sporta dienas, zvejnieku svētkus, piemēram. Arī, kā nogurdinošus un monotonus treniņus padarīt interesantākus. Vēl mācu visu, ko zinu par invalīdu sportu, par rehabilitāciju, par rekreāciju...

– Kā tu pati nonāci invalīdu sportā?

– Kad pirmo reizi mani mēģināja pierunāt trenēt sēdvolejbolistus, es atteicos, jo man tā bija pilnīgi sveša lieta. 1990. gadā pa ceļam uz Tautasdziesmas maratonu iegājām akadēmijas sporta zālē, bet tur priekšā – sēdvolejbolisti, gatavi trenīnam un gaida tikai treneri, kas būšot pasniedzēja no Sporta akadēmijas. Un es nu nāku... Neviena cita trenera nav, viņi gaida, un kaut kas ir jādara! Tā arī sāku, pielāgojot šim sportam visu, ko zināju par lielo volejbolu.

– Tu tagad pasauli drusku redzi arī invalīdu acīm. Kāda tā izskatās no viņu rakursa?

– Tie cilvēki, ar ko es esmu kopā, uz dzīvi skatās daudz plašāk un drošāk. Viņi ir ieguvuši, ka sākuši sportot,oticējuši man un atnākuši uz sporta zāli. Mēs biežāk redzam cits citu, apmaināmies ar informāciju un izglītojamies. Aizbraucam uz sacīkstēm Berlīnē, apskatāmies, kā tur dzīvo invalīdi. Spēlējam Amsterdamā, redzam, ko tur dara cilvēki, un saprotam, ka mēs taču varam to pašu! Tikai jāiegulda gribēšana, darbs un enerģija.

– Kā studenti uztver Misis Latvija finālisti? Viņi tagad tevi klausu vairāk vai mazāk?

– Viņi mani vienmēr ir klausījuši. Studenti manu līdzdalību konkursā uzņēma ar sajūsmu. Kad iekļuvu finālā, pašai gan palika bail – ko citi teiks? Ko tā te savos četrdesmit gados sadomājusies!

– Pēc šī konkursa tev dzīvot kļuvis vieglāk?

– Drusku savādāk. Tevi vēro, vērtē. Tie paši studenti, kas agrāk uzskatīja – to viņa saka tāpēc, ka ir pasniedzēja, tagad gaida – ko nu par šo lietu teiks Misis Latvija fināliste...

– Kā Rihardam tagad ir dzīvot kopā ar vienu no Latvijas izredzētajām sievietēm?

Rihards: Nekas tāds īpašs, viss pa vecam.

Vīta: Ā, tad ir labi!

– Kāpēc jūsu abi dēli trenējas nevis bobslejā vai volejbolā, bet gan basketbolā?

Vīta: Tas ir ļoti atbildīgi, izvēlēties, pie kā vest savu bērnu trenēties. Tu viņu uztici kādam ne jau uz vienu dienu, bet uz daudziem gadiem. Basketbola federācijas ļaudis man likās tādi uzticamāki.

– Droši vien arī jūsu ģimenē bijušas grūtas dienas. Kā tiekāt tām pāri?

Vīta: Galvenais ar labu vārdu, ar smaidu būt blakus.

Rihards: Ar padomu palīdzēt.

Vīta: Tuvinieku zaudējums – tas ir pavisam kas cits. Bet nesaskaņas darbā - tie ir tā-ā-ādi sīkumi, ka mēs cenšamies tiem nepiegriezt vērību.

Rihards: Grūti ir tad, kad jāiet uz veikalu un nav naudas.

– Kā tikt pie naudas?

Rihards: Es varu strādāt no rīta līdz vakaram, bet ar savu trenera darbu pietiekoši nenopelnīšu.

Vita: Tu nevari atļauties gastronomiskas izvirtības, dārgus priekšmetus, bet dzīvot vari.

Rihards: Es visu mūžu esmu strādājis sportā. Šodien kaut kur skriet un meklēt ko citu... Es nevaru iedomāties, ko citu varētu darīt. Ar trenera darbu pārticīgs nebūsi nekad!

– Sava iztikšana iznāk?

Rihards: Sava – iznāk...

Vita: Mēs neesam kaprīzi. Gatavojoties konkursam es tuvāk iepazīnos ar lietu pasauli, un man tā šķita tik garlaicīga! Tās nemitīgās domas – kā labi izskatīties... Mūsu līdzšinējā sporta pasaule ir daudz interesantāka un aizraujošāka, tā paņem visu dzīvi un neatstāj laika domām par tām muļķīgajām problēmām. Par tērpiem, par krāsām, par izskatu... Tu visu laiku kaut ko dari, organizē, tev ir prieks par to, kas izdarīts. Man nav obligātas prasības pēc milzīga komforta. Protams, es to vēlos un no tā neatteikšos, ja būs iespējams to sasniegt.